

Maturitní témata z biologie

1. Obecné vlastnosti živých soustav - obecné vlastnosti živých soustav; chemické složení živých soustav (biogenní prvky, voda, anorganické látky, nukleové kyseliny, bílkoviny, sacharidy, lipidy, další látky (např. ATP – stavba, význam); stupně organizovanosti živých soustav (nebuněční, jednobuněční, ...)

2. Cytologie - prokaryotická a eukaryotická buňka - rozdíly, stavba a složení buněk, funkce organel (buněč. stěna, cytopl. membrána, jádro, plazmidy, ER, GK, mitochondrie, plastidy, ...); rozdíly mezi buňkou rostlinnou, živočišnou a buňkou hub, příjem a výdej látek (difúze, aktivní transport, fagocytóza, pinocytóza)

3. Rozmnožování buněk (cytogenetika) – mitóza a meióza (průběh, fáze), buněčný cyklus (fáze, regulace), spermatogeneze, oogeneze, určení pohlaví (savčí typ, ptačí typ, typ Protenor), gonozomální choroby

4. Hierarchické uspořádání těl rostlin – hierarchické uspořádání těl organizmů, pletiva (dle vzniku, funkce, charakteru buněk), rostlinné orgány vegetativní - kořen, stonek, list (stavba, funkce, metamorfózy)

5. Hospodaření organismů s vodou - vodní režim rostlin - příjem, vedení a výdej vody (gutace, osmóza, difúze, turgor, transpirace.....), minerální výživa rostlin, hnojiva, fytohormony (druhy, funkce), pohyby rostlin (taxe, nastie, tropismy, ...)

6. Metabolické procesy - přeměny látek a energií – fotosyntéza (světelná a temnostní fáze – Calvinův cyklus), C₃, C₄, CAM rostliny, stavba listu, dýchání (glykolýza, Krebsův cyklus, dýchací řetězec), kvašení

7. Choroby - jejich původci a příčiny - priony, viroidy, viry, bakterie, parazitičtí prvoci, parazitičtí ploštěnci a hlísti – charakteristika, stavba, rozmnožování, zástupci, význam, výskyt, výživa bakterií (chemoautotrofní, fotoheterotrofní,.....).

8. Rozmnožování rostlin- izogamie, anizogamie, oogamie, proces rodozměny (mechorosty, kaprad'orosty, nahosemenné rostliny, krytosemenné rostliny), generativní orgány – květ, květenství, semeno, plod, plodenství, souplodí, proces opylení a oplození, vegetativní rozmnožování

9. Významné skupiny rostlin a hub pro člověka - znaky nahosemenných a krytosemenných rostlin, významné skupiny dvouděložných a jednoděložných rostlin – základní charakteristika, srovnání; charakteristika a význam skupiny hub a lišejníků

10. Voda jako životní prostředí pro organizmy - řasy, chromista, prvoci, žahavci, živočišné houby, ostnokožci

11. Významné skupiny bezobratlých žijící ve vodě - korýši, měkkýši, kroužkovci

12. Strunatci žijící ve vodě – pláštěnci, bezlebeční, kruhoústí, paryby, ryby

13. Významné skupiny bezobratlých žijící na souši - pavoukovci, hmyz (metamorfóza hmyzu), kroužkovci, měkkýši – charakteristika a srovnání

14. Významné skupiny obratlovců – obojživelníci, plazi, ptáci, savci (stavba těla, význam, zástupci, srovnání, fylogeneze soustav)

15. Fylogeneze a ontogeneze člověka- proces hominizace a sapientace, rudimenty, atavismy, předchůdci člověka, lidské rasy, prenatální vývoj člověka (vývoj po oplození, plodové obaly, placenta, porod), postnatální vývoj člověka

16. Opěrná soustava – stavba kosti, proces osifikace, kostra člověka, spojení kostí, fylogeneze opěrné soustavy, onemocnění opěrné soustavy

17. Tkáně, svalová soustava - tkáně (epitely, pojiva, svalová tk., nervová tk.), stavba svalu, fyziologie svalového stahu, fylogeneze svalové soustavy

18. Tělní tekutiny – homeostáza, rozdělení tělních tekutin, krev, míza, tkáňový mok, imunitní systém, očkování, zástava krvácení, krevní skupiny

19. Oběhová soustava - srdeční svalovina, stavba a řízení činnosti srdce, fyziologie - tlak, tep, druhy cév, malý a velký krevní oběh, vrátnicový oběh, onemocnění oběhové soustavy, mízní soustava, fylogeneze oběhové soustavy

20. Trávicí soustava - anatomická stavba a funkce částí trávicí trubice, jater, slinivky břišní, enzymy, fyziologie - trávení a vstřebávání živin, onemocnění trávicí soustavy, fylogeneze trávicí soustavy, význam a metabolismus tuků, sacharidů, bílkovin, vitamíny, minerální látky, voda, katabolismus, anabolismus, bazální metabolismus, energetický příjem a výdej, enzymy a hormony podílející se metabolismu živin

21. Dýchací soustava - anatomická stavba, proces dýchání a výměny plynů (kapacita plic, reziduální objem plic, přenos kyslíku a oxidu uhličitého,...), onemocnění dýchací soustavy, fylogeneze dýchací soustavy

22. Vylučovací soustava - stavba vylučovací soustavy, tvorba moči, kůže a její deriváty, receptory, termoregulace - produkce a výdej tepla, fylogeneze vylučovací soustavy, onemocnění kůže a vylučovací soustavy

23. Nervová soustava – anatomie - nervová tkáň, centrální, periferní a vegetativní nervový systém, funkce jednotlivých oddílů nervového systému, fylogeneze nervové soustavy

24. Činnost nervové soustavy – stavba neuronu, vznik a přenos nervového vzruchu (akční potenciál, synapse, neurotransmitery), reflex, první a druhá signální soustava, spánek, myšlení, paměť, učení, onemocnění nervové soustavy

25. Smyslová soustava - typy receptorů, funkce receptorů, smyslové orgány (čidla chuti, čichu, zraku, sluchu, termoreceptory,...) – stavba, onemocnění, fylogeneze smyslové soustavy

26. Hormonální soustava - endokrinní žlázy (x exokrinní žlázy), rozdělení hormonů a jejich funkce, tkáňové hormony

27. Pohlavní soustava člověka - anatomie mužské a ženské pohlavní soustavy, hormony pohlavní soustavy, menstruační a ovulační cyklus, antikoncepce, onemocnění pohlavní soustavy, rozmnožování živočichů, fylogeneze rozmnožovací soustavy

28. Molekulární základy dědičnosti – struktura DNA a RNA, genetický kód, druhy genů, centrální dogma molekulární biologie, replikace, transkripce, translace, operon

29. Obecné zákonitosti genetiky - Mendlovy zákony, Morganovy zákony, využití genetiky, genetika člověka: autozomální a gonozomální choroby, mutace, mimojaderná dědičnost

30. Vztahy mezi organismy - adaptace a vliv prostředí na organismy, ekologická pravidla, potravní řetězec, základní pojmy z ekologie, populace, společenstvo, ekosystém, biotické faktory prostředí, mutace, geneticky modifikované organismy